

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANDELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

DEVETNAESTA
NEDJELJA KROZ
GODINU

VELIKA GOSPA

ue est ista que ascen

KOLOVOZ

Ned. 13. **XIX. NEDJELJA KROZ GODINU**
Poncijan i Hipolit, Patricija, Gertruda

Pon. 14. Maksimilijan Kolbe, Euzebije, Alfred, Maksimilijan

Uto. 15. **UZNESENJE BL. DJ. MARIJE – VELIKA GOPSA**

Sri. 16. Stjepan Ugarski, Roko, Krunoslav

Čet. 17. Miron, Klara, Natalija

Pet. 18. Jelena Križarica, Jelka, Jela, Florije

Sub. 19. Ivan Eudes, Magna, Jordan

Naslovnica:

Časoslov, Paris, oko. 1420

Slika preuzeta s: <http://ica.themorgan.org>

mihael

23/2023.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije, Godište XVII. (2023.), broj 23 (574); devetnaesta nedjelja kroz godinu, 13. kolovoza 2023.

Kontakt:

vič. Željko Rakošec, policijski kapelan,
tel.: 22 712, 85 682; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana,
tel.: 22 715, 82 805; e-mail: vbakula@mup.hr

mihael

MEDITACIJA

Bog se objavljuje u prirodi 3

SLUŽBA RIJEČI

XIX. NEDJELJA KROZ GODINU

ČITANJA

Zapovjedi mi da dođem k tebi po vodi 4

HOMILIJA

U Kristovoj lađi 8

SLUŽBA RIJEČI

VELIKA GOPSA

ČITANJA

Velika mi djela učini Svesilni: uzvisi neznatne 8

HOMILIJA

Veliča 8

KATEHEZA

Blažena Djevica Marija 16

SVETKOVINA

Uznesenje Blažene djevice Marije 20

MEDITACIJA

Marija, veliki zmaj i Europa 22

Mali vjeronaučni leksikon 23

NAŠI POKOJNI 24

Bog se objavljuje u prirodi

Za prvo čitanje imamo odlomak o Iliji u spilji na svetoj gori Horebu. Iz cijelog 19. poglavlja Prve knjige o kraljevima, odakle je uzet ovaj odlomak, znademo da je to prorokova obnova u zvanju. Umoran od državnog progona i nikakva odaziva Izraelaca, Ilija se sklonio u pustinju i poželio umrijeti, jer više nije vidio smisla u proročkom zvanju i zemaljskom životu. Bog mu je poslao po anđelu hranu i pozvao ga na put dug 400 km na svetu goru Horeb. Tamo mu se objavio uz "šapat laganog i blagog lahora". Nakon tog doživljaja Ilija se vratio u Izrael, uzeo sebi za pomoćnika Elizeja i nastavio svoje proročko djelovanje.

U evanđelju Isus dolazi učenicima u kasne noćne sate po vodi uzburkanoga Genezaretskog jezera. Objavljuje svoj božanski identitet: "Ja sam, ne bojte se!" Petar "spazi vjetar, počne tonuti" i vapi Isusu za pomoć (r. 30). Apostoli u prirodi doživljavaju Isusov božanski identitet, otkrivaju svoju slabu vjeru i vapi s Petrom: "Gospodine, spasi nas!"

Ovi svetopisamski događaji u današnjoj liturgiji potiču nas na otkrivanje Boga u prirodi te na traženje snage za svoje redovno ljudsko i vjerničko djelovanje. U ljetnim mjesecima ljudi koji žive od poljoprivrede radom na poljima ubiru plodove svoga rada i tako imaju priliku otkrivati Boga u prirodi. U ljetnim mjesecima ljudi odlaze na more i u prirodu da se odmore od redovnih poslova, zbliže sa svojim ukućanima i prijateljima te razmisle o svom životu.

Ova liturgija može nam biti poticaj i na kršćansko uključivanje u "pokret zelenih". Ljudi različitih vjera i nacija sve više uviđaju potrebu zaštite prirode od zagađivanja. Bog je stvorio zemlju da je obraduju ljudi svih generacija. Zato je ne smijemo industrijskim otpacima onesposobiti za buduće generacije. Zaštita Božjih darova prisutnih u prirodi tiče se i nas kršćana. Počnimo od sebe: otkrivamo li Boga u prirodi, zagađujemo li okolinu svojim smećem i otpacima na ulici, na kolodvorima, u vlakovima, na izletištima?

Prvo čitanje: 1Kr 19, 9a.11-13a

Stani u gori pred Gospodinom.

Čitanje Prve knjige o Kraljevima

U one dane:

Dođe Ilija na Božje brdo Horeb, uđe u neku pećinu i prenoći u njoj. I gle, eto k njemu riječi Gospodnje. Glas mu reče: „Iziđi i stani u gori pred Gospodinom. Evo Gospodin upravo prolazi.“ Pred Gospodinom je bio silan vihor, tako snažan da je drobio brda i lomio hridi, ali Gospodin nije bio u olujnom vihoru; poslije olujnog vihora bio je potres, ali Gospodin nije bio u potresu; a poslije potresa bio je oganj, ali Gospodin nije bio u ognju; poslije ognja šapat laganog i blagog lahora. Kad je to čuo Ilija, zakri lice plaštem, iziđe i stade na ulazu u pećinu.

Riječ Gospodnja.

Prema Prvoj knjizi o Kraljevima prorok Ilija išao je „četrdeset dana i četrdeset noći sve do Božje gore Horeba“. Četrdeset dana i četrdeset noći bez sumnje upućuju na četrdesetogodišnji prolazak Izraelaca kroz pustinju, ali osobito na četrdeset dana i četrdeset noći što ih je Mojsije proveo na brdu Sinaju. Horeb i Sinaj isto su brdo, a nazivi su iz dva različita razdoblja.

Budući da je želio spasiti Savez i ponovno uspostaviti čistoću vjere, Ilija je otišao na mjesto gdje se istinski i živi Bog, u kojega je on vjerovao, objavio i gdje je bio sklopljen Savez. Tako sveti pisac želi Ilijino djelovanje izravno povezati s Mojsijevim. Kao što se Bog objavio Mojsiju na gori, tako će se sada objaviti i Iliji. Mojsije i narod koji je predvodio bili su tek izišli iz Egipta, iz zemlje ropstva i nevolje, a Ilija i narod koji je htio očuvati u pravoj vjeri nalazili su se u nevolji idolopoklonstva. Objava Božja ohrabruje i daje sigurnost Božje prisutnosti u narodu, ali i u životu pojedinca. Ilija na Horebu ulazi „u neku spilju“. Riječ je o pukotini u stijeni u koju se bio sklonio Mojsije prilikom Božjega ukazanja u Knjizi Izlaska. Prilikom prolaska Gospodinova sveti pisac nastoji dočarati Božju narav. On nije ni u silnom vihoru, ni u snažnom potresu, ni u ognju.

Sve su to pojave koje su svjedočile o Božjoj prisutnosti prilikom sklapanja Saveza na Sinaju između Boga i njegova naroda. Ovdje te pojave samo najavljuju Božji prolazak, a „šapat laganog i blagog lahora“ označava samoga Boga. Dobro je primijetiti da taj hrvatski prijevod slijedi latinski tekst Svetoga pisma. Grčki tekst govori o „glasu laganog lahora“, a hebrejski izvornik govori o „glasu laganu i meku“. Taj lagani lahor, odnosno glas lagan i mek označava intimnost Božjega odnosa s prorocima, ali ne i blagost njegovih djela. On jest utjeha i nježnost za Božjega čovjeka, ali navješćuje propast i nevolju Božjim protivnicima. Ilija izlazi pred pećinu i zakriva lice plaštem. Izraz je to uvjerenja da čovjek ne može Boga vidjeti i ostati na životu. Bog, premda ulazi s čovjekom u intiman odnos, ipak ostaje svemogućí, svevišnji, onostran, toliko drugačiji od čovjeka da ga čovjek ne može ni pogledati.

Otpjevni psalam: Ps 85, 9ab.10-14

Pokaži nam, Gospodine, milosrđe svoje i daj nam svoje spasenje!

Da poslušam što mi to Gospodin govori:

Gospodin obećava mir narodu svomu.

Zaista, blizu je njegovo spasenje onima koji ga se boje
i slava će njegova prebivati u zemlji našoj.

Ljubav će se i vjernost sastati,
pravda i mir zagrliti.

Vjernost će nicat iz zemlje,
pravda će gledat s nebesa.

Gospodin će dati sreću,
i zemlja naša urod svoj.
Pravda će stupati pred njim,
a mir tragom stopa njegovih.

Drugo čitanje: Rim 9, 1-5

Htio bih ja sâm proklet biti za braću svoju.

Čitanje Druge poslanice svetoga Petra apostola

Braćo:

Istinu govorim u Kristu, ne lažem; susvjedok mi je savjest moja u Duhu Svetom: silna mi je tuga i neprekidna bol u srcu. Da, htio bih ja sâm proklet biti, odvojen od Krista, za braću svoju, sunarodnjake svoje po tijelu. Oni su Izraelci, njihovo je posinstvo, i slava, i savezi, i zakonodavstvo, i bogoštovlje, i obećanja; njihovi su i oci, od njih je, po tijelu, i Krist, koji je iznad svega, Bog blagoslovljen u vjekove. Amen.

Riječ Gospodnja.

Odlomak iz Pavlove Poslanice Rimljanima posebno se bavi sudbinom židovskoga naroda u odnosu na spasenje i u odnosu na Crkvu. Apostol je već od početka poslanice naglašavao da se ne stidi evanđelja koje je „snaga Božja na spasenje svakomu tko vjeruje – Židovu najprije, pa Grku“. I sada želi naglasiti to prvenstvo Židova u naumu spasenja, ali i u svom djelovanju i u svojim osjećajima. Židovi većinom nisu prihvatili navještaj evanđelja pa je stoga u Pavlovu srcu „silna tuga i neprekidna bol“. Njegova je ljubav prema vlastitomu narodu tako velika da bi radije sâm prihvatio prokletstvo i odijeljenost od Krista ako bi to spasilo njegove sunarodnjake. Takvi njegovi osjećaji nisu samo utemeljeni na nacionalnoj solidarnosti, nego još i više na teološkom promišljanju i povijesti spasenja. Kad kaže da su oni „Izraelci“, onda misli da su oni istinski potomci Jakova, koji je nazvan Izraelom, praotca koji je baštinio Božja obećanja. Iz te njihove povlastice proizlaze i sve ostale koje od njih čine osobiti Božji narod. Tako su oni Božji posinjen narod; njihova je Slava, to jest Božja je prisutnost među njima; njihov je Savez kao znak osobitoga odnosa između Boga i naroda i osobite Božje vjernosti; njihovo je zakonodavstvo i bogoštovlje po kojem kao narod svjedoče Boga drugim narodima; njihova su i obećanja po kojima ne će nikada nestati i kojima im je zajamčena Božja briga; konačno, njihovi su i otci, uz Jakova, misli se osobito na Abrahama i Izaka. Potomstvo koje je tim ocima obećano u punini je ostvareno u Isusu Kristu, koji je tijelom također pripadnik židovskoga naroda.

Evandjelje: Mt 14, 22-33

Zapovjedi mi da dođem k tebi po vodi!

Čitanje svetog Evandjelja po Mateju

Pošto je nahranio mnoštvo, Isus odmah prisili učenike da uđu u lađu i da se prebace prijeko dok on otpusti mnoštvo. A pošto otpusti mnoštvo, uziđe na goru, nasamo, da se pomoli. Uvečer bijaše ondje sam.

Lađa se već mnogo stadija bila otisnula od kraja, šibana valovima. Bijaše protivan vjetar. O četvrtoj noćnoj straži dođe on k njima hodeći po moru. A učenici ugledavši ga kako hodi po moru, prestrašeni rekoše: „Utvara!“ I od straha kriknuše. Isus im odmah progovori: „Hrabro samo! Ja sam! Ne bojte se!“ Petar prihvati i reče: „Gospodine, ako si ti, zapovjedi mi da dođem k tebi po vodi!“ A on mu reče: „Dođi!“ I Petar siđe s lađe te, hodeći po vodi, pođe k Isusu. Ali kad spazi vjetar, poplaši se, počne tonuti te krikne: „Gospodine, spasi me!“ Isus odmah pruži ruku, dohvati ga i kaže mu: „Malovjerni, zašto si posumnjao?“ Kad udoše u lađu, utihnu vjetar. A oni na lađi poklone mu se ničice govoreći: „Uistinu, ti si Sin Božji!“

Riječ Gospodnja.

Izveštaj o Isusovu hodanju po vodi zajednički je Mateju i Marku, a sličan se nalazi i u Ivanovu evanđelju, no jedino kod Mateja Petar nastoji učiniti isto. Uostalom, i sam Isus kaže mu: „Dođi!“ To je poziv, a Petrovo hodanje zapravo je čin nasljedovanja njegova učitelja. Iz evanđelja je vidljivo da Petar isprva uspješno hoda po vodi, no kad spazi vjetar, preplaši se i počne tonuti. Način kako je ovo ispriopovijedano podsjeća na prisposobu o sijaču. Ondje Isus govori o onima koji čuju Riječ i odmah je s radošću primaju, ali su nestalni, pa suočeni s nevoljama i progonima, odmah napuštaju taj put, ili pak o onima koji slušaju Riječ, ali tu riječ uguše zemaljske brige i zavodljivost bogatstva.

Ta prisposoba nalazi se u trinaestom poglavlju Matejeva evanđelja, a današnji odlomak u njegovu četrnaestom poglavlju. Tko je u ono doba čitao evanđelje morao se sjetiti onoga što je već bio pročitao, pa je onda i taj Petrov hod po vodi, u kojem on najprije krene, a onda vidi valove pa počne tonuti, morao tumačiti u svjetlu prethodne prisposobe o sijaču. Zapravo je Petrov hod slika vjerničkoga života. Čovjek često krene za Isusom, oduševljen njegovim naukom i primjerom, no u susretu s nevoljama posustane. Tada se treba obratiti Gospodinu molitvom i poput Petra reći: „Gospodine, spasi me!“ I odmah je tu Gospodinova ispružena ruka koja znači sigurnost, spasenje i život.

Komentari čitanja: fra Darko Tepert, <https://www.glas-koncila.hr>

U Kristovoj lađi

To je, dakle, ono što slijedi nakon umnoženja kruha, o kojem smo slušali u Evanđelju prošle nedjelje. Isus je nahranio mnoštvo i sada poziva učenike da uđu u lađu i pođu prije njega. On će u međuvremenu poslati ljude kući. Ljudi su otpušteni, a Isus upravo sili svoje učenike da krenu u oluju koja ih dovodi skoro do propasti. Pri umnažanju kruha do-živjeli su Isusovo djelovanje i odmah ih Isus vodi u novu si-tuaciju, da bi njihovu vjeru, koja je sada bila ojačana, iskušao te kako bi porasla. Isus odlazi na brdo. Brdo je uvijek mjesto molitve, mjesto blizine nebu, blizine Bogu. Naglasak u ovome tekstu leži na riječi „noć“. Već je bila noć. Noć je pozadina Božjega ukazanja koje obasjava noć.

Lađa - Crkva

Četvrta noćna straža je između tri i šest sati ujutro. Lađu zapljuskuju valovi. „Lađa“ zapravo simbolizira Crkvu. Apostoli su u lađi s Petrom kao kormilarom. Vjetar i more udaraju u lađu i prijete potapljanjem učenika. To je simbol moći kaosa, moći tame. Stoga se sve to događa u noći. Četvrta noćna straža je u jutarnje sate. A jutarnji sat simbolizira pomoć Božju, kako to izražavaju prorok Izaija i psalmi. Jutarnji sat

uvijek znači da sada dolazi pomoć Božja. Sada dolazi svijetlo. Ono razgони noć. Isus se pojavljuje kao Sin Božji koji nastupa protiv sila kaosa. On korača iznad sila kaosa, iznad oluje i valova. Petar tu prvi put istupa iz skupine učenika. Svoju vjeru oslanja jedino na Isusa pa govori: „Gospodine, ako si ti...“ - jer vidi da mu samo Isus još može pomoći. Krist je za njega posljednja nada i spas. I na Isusovu zapovijed „Dođi“ Petar se odvažuje na korak u opasnost. Odvažuje se na korak u tamu. Čim je Petr odvratio svoj pogled od Isusa i gleda ono negativno, te sile kaosa koje bjesne oko njega, propada. To je jako važno i za nas. Mi se ponekad pouzdajemo u Gospodina, upravo kada dolazimo na svoje granice, i odvažujemo se poći k Isusu. Kada svoj pogled usmjerimo na sile kaosa, na ono što nas tišti, tada nas potpuno zaokuplja to što nas muči.

Zato je važno zadržati pogled na Isusu i stvarno se čvrsto držati njega.

Iako je Isus prije rekao učenicima: „Hrabro samo. Ja sam, ne bojte se!“, Petar na kraju sumnja u njega. Zato ga Isus pita: „Malovjerni, zašto si posumnjao?“ Da, zastoje zapravo posumnjao? Petar više nije vjerovao u Isusa i nije više računao na njegovu snagu, nego je povjerovao silama kaosa, koje ga vuku u dubinu. I zato su ga one i povukle tako daje skoro potonuo. A učenici kada su ugledali Isusa, povikali su, jer su mislili daje neka utvara. Uplašili su

se toga lika. A Petrov povik je izraz vjere koja je zatajila. To je razlika. Kako je to kod nas? Zašto mi vičemo? Je li to divljenje što doživljavamo Boga, ili je izraz naše vjere koja je zatajila? Petar se boji da će potonuti, i tone jer se boji. To je dakle krik: „Upomoć!“ Taj povik je upućen Gospodinu i stoga je to ujedno krik molitve.

Malovjernost je, dakle, kada je moja egzistencija na bilo koji način ugrožena i kada moje pouzdanje u Isusa ne drži. Uvijek iznova dolazimo u situacije u kojima ne znamo kako dalje, i tada molimo. I molimo puni pouzdanja. Ali ako odmah ne iskusimo pomoć, tonemo najednom opet u strah. Prestajemo gledati u Isusa, i tonemo. To je malovjernost. Kada Petar opet ulazi u lađu k drugim učenicima, i to s Isusom, oluja se smiruje. To je paralela onoj riječi Isusova obećanje njemu: „A ja tebi kažem: Ti si Petar - Stijena i na toj stijeni sagradit ću Crkvu svoju i vrata paklena neće je nadvladati.“ (Mt 16,18). To vrijedi do naših dana. Vrata pakla neće nadvladati Kristovu Crkvu. Ali ima još jedan zanimljiv aspekt: Kada Petar izlazi iz lađe propada, a kada ulazi u lađu i opet dijeli sudbinu s drugima, s

cijelom Crkvom, s cijelom lađom, Isus ulazi zajedno s njime. Tada dolazi mir. To znači, moramo se držati zajedno. Moramo ostati jedno. Ne smijemo izlaziti iz lađe. Nema razloga izlaziti. Baš naprotiv, ako to činim, potonut ću, izgubit ću oslonac koji je Isus dao Crkvi. Iako je ona Crkva grešnika, i tone kao i Petar, nemojmo iz nje izlaziti! Inače gubimo Kristovu zaštitu i više nemamo izvora spasenja, jer on ide preko Crkve i preko njezinih grješnih članova, koji smo svi mi.

Uistinu ti si Sin Božji

Učenici na tu objavu Boga, na tu epifaniju, reagiraju klanjanjem. Objavio im se i pokazao onaj koji im je rekao: „Ne bojte se! Ja sam“. „Ja sam koji jesam.“ Isus koristi istu formulaciju i primjenjuje ju na sebe: „Bog je kod vas. Ne trebate se bojati.“ Provjerimo svoju vjeru. Ojačajmo je i potpuno se pouzdajmo u Isusa Krista.

Prvo čitanje: Otk 11,19a; 12, 1-6a.10ab

Žena zaodjenuta suncem, mjesec joj pod nogama.

Čitanje Knjige Otkrivenja svetog Ivana Apostola

Otvori se hram Božji na nebu i pokaza se Kovčeg saveza njegova u hramu njegovu. I znamenje veliko pokaza se na nebu: žena zaodjenuta suncem, mjesec joj pod nogama, a na glavi vijenac od dvanaest zvijezda. Trudna više u porođajnim bolima i mukama rađanja.

I pokaza se drugo znamenje na nebu: gle, Zmaj veliki, ognjen, sa sedam glava i deset rogova; na glavama mu sedam kruna, a rep mu povlači trećinu zvijezda nebeskih – i obori ih na zemlju. Zmaj stade pred Ženu koja imaše roditi da joj, čim rodi, proždre Dijete.

I ona porodi sina, muškića, koji će vladati svim narodima palicom gvozdenom. I Dijete njezino bi uzeto k Bogu i prijestolju njegovu. A Žena pobježe u pustinju, gdje joj Bog pripravi sklonište. I začujem glas na nebu silan:

„Sada nasto spasenje i snaga
i kraljevstvo Boga našega

Prije Sabora za prvo čitanje na Uznesenje bila je pohvala gradskog poglavara Ozije hrabroj Juditi, koja je oslobodila svoj grad od Holoferna. Liturgija je u Juditi gledala tip Marije. U obnovljenoj liturgiji imamo za prvo čitanje dio poglavlja o Ženi obučenju u sunce iz Otkrivenja. To je jedno od viđenja Ivana vidioca, prognanog na Patmos "radi riječi Božje i svjedočanstva u prilog Isusu" (Otk 1, 9) i zaduženog da progonjenim kršćanima napiše "ono što jest i što se ima dogoditi poslije" (1,19). Cijela knjiga treba pomagati ondašnjim i današnjim kršćanima da u svjetlu vjere doživljavaju povijest svoju i povijest svijeta.

Za Ženu obučenju u sunce iz cijelog poglavlja razvidno je da ponajprije označava narod Božji Staroga i Novoga saveza a onda i Mesijinu Majku. U prvom dijelu poglavlja (r. 1-9) vodi se rat na nebu između trudne Žene i Zmaja koji ima sedam glava i deset rogova. Zmaj vrebja Ženina potomka, koji ima "vladati svim narodima" (r. 5), a zatim progona Ženu koju Bog sklanja u pustinju te je štiti 1.260 dana, što je Danielov broj ograničenog progona, ali i ograničenog mirovanja Božjeg naroda. U drugom dijelu (r. 10-18) zbačeni Zmaj nastavlja progoniti na zemlji Ženu i "ostatak njezina potomstva koji čuva Božje zapovijedi i drži svjedočanstvo Isusovo" (r. 17). Taj su Ostatak svi novozavjetni vjernici u vremenu progona i kroz povijest Crkve.

Sabor je istaknuo da je Isusova Majka duboko povezana sa starozavjetnim narodom Božjim, kao što se vidi iz njezine pjesme "Veliča duša moja Gospodina" koju molitelji Časoslova imaju svakog dana u sastavu Večernje. Marija je duboko povezana i s Crkvom, kako proizlazi iz Dj 1, 14. Ona je uzor Crkvi u slušanju i vršenju riječi Božje te u suradnji s Bogom u provođenju njegova plana o spasenju ljudi.

Otpjevni psalam: Ps 45, 10b-12b.16

Zdesna ti je kraljica u zlatnoj odjeći.

Zdesna ti je kraljica u zlatnoj odjeći,
mnoštvom okružena.

„Slušaj, kćeri, pogledaj, prisluhni:
zaboravi svoj narod i dom oca svog!“.

„Zaželi li kralj ljepotu tvoju,
smjerno se pokloni njemu.“

S veseljem je vode i s klicanjem,
u kraljeve dvore ulazi.

Fra Angelico, *Usnuće Marijino* <https://www.vjeraidjela.com>

Drugo čitanje: 1Kor 15, 20-27a

Prvina Krist, a zatim oni koji su Kristovi.

Čitanje Prve poslanice sv. Pavla apostola Korinćanima

Braćo!

Krist uskrsnu od mrtvih, prvina usnulih! Doista, po čovjeku smrt, po Čovjeku i uskrsnuće od mrtvih! Jer kao što u Adamu svi umiru, tako će u Kristu biti svi oživljeni. Ali svatko u svom redu: prvina Krist, a zatim koji su Kristovi, o njegovu dolasku; potom – svršetak, kad preda kraljevstvo Bogu i Ocu, pošto obeskrjepi svako Vrhovništvo, svaku Vlast i Silu.

Doista, on treba da kraljuje dok ne podloži sve neprijatelje pod noge svoje. Kao posljednji neprijatelj bit će obeskrjepljena Smrt jer sve podloži nogama njegovim.

Riječ Gospodnja.

Ovaj je odlomak odabran radi povezivanja Marijina uznesenja s dogmom o uskrsnuću tijela. Ono što se Mariji dogodilo odmah po završetku zemaljskog života, ostalim ljudima dogodit će se o svršetku svijeta.

Poglavlje petnaesto Prve Korinćanima sadrži Pavlov odgovor na upit o tjelesnom uskrsnuću Krista i svih ljudi. Čini se da su Korinćani, pod utjecajem grčkog mentaliteta onog vremena prema kojemu je tijelo zatvor duše, teško prihvaćali tjelesnost uskrsnuća Kristova. Nije im išlo u glavu da, bi se proslavljeni Krist vratio u tjelesni zatvor. Pavao na, početku poglavlja uči da i on i ostali misionari u tome naviještaju isto: Krist je umro za naše grijeha po Pismima, bio pokopan, uskrsnuo treći dan po Pismima i ukazao se odabranim svjedocima. Takav sadržaj propovijedanja on zove evanđeljem (usp. 1 Kor 15, 3-5).

Na temelju takvog evanđelja on zanosno ponavlja da je Uskrsli "prvina usnulih" (r. 20). "Prvina" se odnosi na prve, plodove žetve ili berbe. Sva žetva i berba slijede nakon, prvih plodova. "Usnuli" je svjesno odabran izraz za mrtve. Iza njega krije se biblijsko uvjerenje da fizičkom smrću, ljudska osoba ne biva potpuno ugašena. Postoji okrnjena. O svršetku svijeta ta će okrnjenost prestati, jer će se tjelesni i element opet sastati s duhovnim.

Uskrslog Krista zove Pavao novim Adamom kad kaže: "Po čovjeku smrt, po Čovjeku i uskrsnuće od mrtvih. Jer kao što u Adamu svi umiru, tako će u Kristu biti svi oživljeni" (r. 21-22). To je pisano u vremenu zborne svijesti o uključenosti pripadnika plemena u pročelniku zajednice: kad pročelnik nešto stekne ili izgubi, stječe ili gubi svim pripadnicima zajednice. Svojom smrću i uskrsnućem Krist je postao pročelnik obnovljenog čovječanstva. On kraljuje podlažući sebi sve neprijatelje a posljednja će biti podložena Smrt, koju Pavao ovdje prikazuje kao neku osobu (slično u Rim 7). U izrazu "svi će biti oživljeni u Kristu" krije se teološki pasiv: Bog će sve oživjeti snagom Kristove uskrsne proslavljenosti. Tom snagom učinio je da Marijino tijelo ne trune u zemlji do svršetka svijeta, nego ju je već sada sa svim sastavnim dijelovima uzeo u nebesku slavu.

Evandjelje: Lk 1, 39-56

Velika mi djela učini Svesilni: uzvisi neznatne

Čitanje svetog Evandjelja po Luki

U one dane usta Marija i pohiti u Gorje, u grad Judin. Uđe u Zaharijinu kuću i pozdravi Elizabetu. Čim Elizabeta začu Marijin pozdrav, zaigra joj čedo u utrobi. I napuni se Elizabeta Duha Svetoga i povika iz svega glasa:

*„Blagoslovljena ti među ženama
i blagoslovljen plod utrobe tvoje!
Ta otkuda meni
da mi dođe majka Gospodina mojega?
Gledaj samo!
Tek što mi do ušiju doprije glas pozdrava tvojega,
zaigra mi od radosti čedo u utrobi.*

*Blažena ti što povjerova
da će se ispuniti što ti je rečeno od Gospodina!“*

Tada Marija reče:

*„Veliča duša moja Gospodina,
klikće duh moj u Bogu, mome Spasitelju,
što pogleda na neznatnost službenice svoje:
odsad će me, evo, svi naraštaji zvati blaženom.*

*Jer velika mi djela učini Svesilni,
sveto je ime njegovo!
Od koljena do koljena dobrota je njegova
nad onima što se njega boje.*

*Iskaza snagu mišice svoje,
rasprši oholice umišljene.*

*Silne zbaci s prijestolja,
a uzvisi neznatne.*

*Gladne napuni dobrima,
a bogate otpusti prazne.*

*Prihvati Izraela, slugu svoga,
kako obeća ocima našim:*

*spomenuti se dobrote svoje
prema Abrahamu i potomstvu njegovu do vijeka.“*

Marija osta s Elizabetom oko tri mjeseca, a onda se vrati kući.

Riječ Gospodnja.

Marijina zahvalna pjesma, koja je uvrštena u Časoslov pri završetku radnog dijela dana, uklopljena je u pohod Elizabeti. Marija je, doznavši od anđela za Elizabetinu trudnoću, "pohitjela u Gorje, u grad Judin", ostala tri mjeseca kako bi joj pomogla u posljednjim tjednima trudnoće i prvim tjednima nakon poroda. Išla je služiti Bogu pomažući ljudima. Zato se prilikom navještenja s pravom nazvala službenicom Gospodnjom, a u svojoj pjesmi ponovno se naziva "neznatnom službenicom" Božjom.

"Veliča" je kao pjesma prožeta starozavjetnim citatima, što se posebno zorno vidi u prijevodu Dude-Fučaka, koji su sve starozavjetne citate u novozavjetnim spisima dali tiskati kosim slovima. Ovu pjesmu jednako su mogli onda kao i sada moliti pobožni Židovi. Marija ju je vjerojatno preuzela iz krugova Jahvinih siromaha u starozavjetnoj zajednici. Takvi siromasi nisu samo oni koji nemaju dovoljno materijalnih dobara za doličan ljudski život na zemlji, nego su to svi oni koji kao ljudi uviđaju i prihvaćaju svoju krhkost pa spasenje ne očekuju od vlastitog zalaganja, nego od Boga. Suprotni takvim siromasima nisu tek društveno bogati, nego oholi koji misle da im Bog nije potreban; misle da su sami sebi dostatni. Marija se s ponosom ubraja među Jahvine siromahe: "Silne zbací s prijestolja, a uzvisi neznatne. Gladne napuni dobrima, a bogate otpusti prazne!" (r. 52-53).

Marijina pjesma rječnički i tematski podsjeća na Aninu pjesmu u 1 Sam 2, 1-10. Prilikom prikazanja svoga dječaka Samuela na hodočašću u Šilu. Ana se raduje pomoći koju joj je udijelio Jahve, divi se Bogu koji nasićuje gladne, "čini uboga i bogata", siromaha izvlači s bunjišta i posađuje ga s knezovima. Ova prožetost Marijine pjesme Aninom i starozavjetnim psalmima Jahvinih siromaha pokazuje svetopisamsku ukorijenjenost Marijine duhovnosti. Poput Marije trebali bismo pratiti čitanje i razlaganje riječi Božje u liturgiji. Poput Marije trebali bismo radosno i sabrano moliti psalme u Časoslovu. U tome je ona također početak i slika, i putokaz i utjeha putujućem narodu Božjem.

Komentari čitanja: Mato Zovkić, <https://www.ktabih.net>

<https://www.vaticannews.va>

Veliča

Najveći dio ovoga odlomka iz Evandjelja po Luki donosi Marijin hvalospjev „Veliča“ koji je izgovorila u svome susretu s rođakinjom Elizabetom. Među mnogim detaljima u ovom susretu čini nam se od osobite važnosti to što je Elizabeta Mariju nazvala blaženom jer je povjerovala da će se ispuniti ono što joj je rečeno od Gospodina, a Marija završava svoj hvalospjevom radosnim spominjanjem obećanja koja je Bog u povijesti dao očima svoga izabranoga naroda: „Prihvati Izraela, slugu svoga, kako obeća očima našim: spomenuti se dobrote svoje prema Abrahamu i potomstvu njegovu do vijeka“ (Lk 1,54-55). Stoga ćemo ovdje posvetiti pažnju upravo tom završnom stihu Marijina evanđeoskog hvalospjeva.

Kao jedini praotac Izraela kojemu se navodi ime spomenut je Abraham s kojim je Bog sklopio savez koji će trajati zauvijek. U knjizi Postanka 17,7 čitamo: „Savez svoj sklapam između sebe i tebe i tvoga potomstva poslije tebe - Savez svoj za vjekove: ja ću biti Bogom tvojim i tvoga potomstva poslije tebe.“ Tako Bog govori Abrahamu i još dva puta ponavlja svoje obećanje koje se proteže na čitavo Abrahamovo potomstvo (vidi Post 18,18; 22,17).

Ispunjenje toga Božjeg obećanja ima svoje razvojne stupnjeve koji se u Svetome pismu prikazuju i prate kroz povijesno

iskustvo jednoga naroda, Izraela, koji po Božjem izabranju ima posebnu ulogu služenja u konačnom planu spasenja za sve ljude i narode u Isusu Kristu. Tu stupnjevitost povijesnog iskustva čovjeka s Bogom koji „hoće da se svi ljudi spase“ (1 Tim 2,4) na veoma jednostavan način izražava sveti apostol Pavao u Poslanici Rimljanima kada govori o otajstvu izabranja Izraelskog naroda: „Oni su Izraelci, njihovo je po-sinstvo, i Slava, i Savezi, i zakonodavstvo, i bogoštovlje, i obećanja; njihovi su i oci, od njih je, po tijelu, i Krist, koji je iznad svega, Bog blagoslovljen u vjekove. Amen.“ (Rim 9,4-5).

No, kako se postaje dionikom tih obećanja? Upravo na to pitanje Marija odgovara spominjući Abrahama. Naime, kada je Bog Abrahamu obećao potomstvo brojno poput zvijezda na nebu (usp. Post 15,5), Abraham je zbog poodmakle dobi i neplodnosti svoje žene Sare to obećanje mogao prihvatiti jedino vjerom. I to je učinio: „Abraham povjerova i to mu se uračuna u pravednost“ (Post 15,6). Tako, pretječući na neki način Pavlovu teologiju opravdanja po vjeri, Marijin hvalospjev završava istom mišlju koja se, izražena drugim riječima, može naći u Poslanici Efežanima: „po njemu (Isusu) jedni i drugi (i Židovi i ostali narodi) u jednome Duhu imamo pristup Ocu.“ (Ef 2,18). To podrazumijeva da se pojam Abrahamova potomstva proteže na svakoga čovjeka koji po vjeri u Isusa Krista pristupa Bogu.

Blažena Djevica Marija

Iz Katekizma Katoličke crkve

<https://churchlifejournal.nd.edu/>

...rođen od Marije Djevice

Začet po Duhu Svetom...

Navještenjem Mariji započinje „punina vremena“ (Gal 4, 4), tj. ispunjenje obećanja i pripravâ. Marija je pozvana da začne onoga u kojem će prebivati „tjelesno sva punina božanstva“ (Kol 2, 9). Božji odgovor na njezin upit: „Kako će to biti kad ja ne poznajem muža?“ (Lk 1, 34) dan je snagom Duha: „Duh Sveti sići će na te“ (Lk 1, 35).

Poslanje Duha Svetoga uvijek je povezano i usmjereno poslanju Sina. Duh Sveti, „Gospodin i životvorac“, poslan je da utrobu Djevice Marije posveti i božanski oplodi, čineći da se Očev vječni Sin začne u čovjstvu uzetom od njezina čovjštva.

Jedinorođeni Sin Božji, začet kao čovjek u krilu Djevice Marije, jest „Krist“, tj. pomazan Duhom Svetim, već od početka svog ljudskog postojanja, iako se njegovo očitovanje zbiva postupno: pastirima, mudracima, Ivanu Krstitelju, učenicima. Sav će se život Isusa Krista očitovati dakle „kako ga je Bog pomazao Duhom Svetim i snagom“ (Dj 10, 38).

To što katolička vjera vjeruje u odnosu na Mariju temelji se na onome što ona vjeruje u odnosu na Krista, ali što naučava o Mariji, na svoj način osvjetljuje njezinu vjeru u Krista.

Marijino predodređenje

„Bog odasla Sina svoga“ (Gal 4, 4), ali da mu pripravi tijelo, želio je slobodnu suradnju stvorenja. Zato je Bog, od sve vječnosti, izabrao da majka njegovog Sina bude kći Izraela, židovska djevojka iz Nazareta u Galileji, „djevica zaručena s mužem koji se zvao Josip iz doma Davidova; a djevica se zvala Marija“ (Lk 1, 26-27).

„Otac milosrđa htio je da predodređena majka prije utjelovljenja dade pristanak, da kao što je žena sudjelovala u davanju smrti, tako žena sudjeluje i u davanju života“.

Tijekom Staroga zavjeta Marijino se poslanje pripravljalno poslanjem svetih žena. Na početku bijaše Eva: unatoč svom neposluhu, primila je obećanje o potomstvu koje će biti pobjednikom Zloga, i obećanje da će biti majka svih živih. Snagom tog obećanja, Sara začne sina unatoč svojoj starosti. Protiv svakog ljudskog očekivanja,

Bog je izabirao što se smatralo nemoćnim i slabim da pokaže svoju vjernost obećanju: Anu, Samuelovu majku, Deboru, Rutu, Juditu, Esteru i mnoge druge žene. Marija „se ističe među poniznicima i siromasima Gospodnjim, koji s pouzdanjem od Njega očekuju i primaju spasenje. S Njom, uzvišenom kćeri sionskom, napokon se, nakon dugoga očekivanja obećanja, ispunjuju vremena te se uspostavlja novi poredak“.

Bezgrješno začeće

Da bi bila Spasiteljeva Majka, Marija „je od Boga bila obdarena darovima dostojnima tolike zadaće“. Anđeo Gabriel, u času navještenja, pozdravlja je kao „milosti punu“. I doista, da bi navještau svoga poziva mogla dati slobodan pristanak svoje vjere, bilo je potrebno da bude sva nošena Božjom milošću.

Tijekom vjekova Crkva je postala svjesna da je Marija, ispunjena Božjom milošću, bila otkupljena već od svoga začeća. Tako dogma o Bezgrešnom začeću, proglašena od pape Pija IX. 1854. godine, izjavljuje: „Preblašena Djevica Marija u prvom trenutku svoga začeća, jedinstvenom je milošću i povlasticom svemogućega Boga, u predviđanju zasluga Isusa Krista Spasitelja ljudskog roda, bila očuvana od svake ljage istočnoga grijeha“.

Sav taj „sjaj sasvim jedinstvene svetosti“ koji Mariju „resi već od prvog časa njezina začeća“ dolazi joj potpuno od Krista: ona je „otkupljena na uzvišen način u vidu zasluga svoga Sina“. Više nego bilo koju drugu stvorenu osobu, Otac ju je „blagoslovio

svakim blagoslovom duhovnim u nebesima, u Kristu“ (Ef 1, 3). U njemu ju je izabrao, „prije postanka svijeta, da bude sveta i neporočna pred njim u ljubavi“ (Ef 1, 4).

Oci istočne Predaje nazivaju Majku Božju „Sva sveta“ („Παναγία“), slave ju kao „slobodnu od svake ljage grijeha, koju je u izvjesnom smislu Duh Sveti oblikovao i učinio novim stvorom“. Milošću Božjom Marija je cijelog svog života ostala čista od svakog osobnog grijeha.

„Neka mi bude po riječi tvojoj...“

Na vijest da će „Sina Svevišnjega“ roditi snagom Duha Svetoga, a da ne upozna muža, Marija je „poslušnošću vjere“, sigurna da „Bogu ništa nije nemoguće“, odgovorila: „Evo službenice Gospodnje; neka mi bude po tvojoj riječi“ (Lk 1, 37-38). Tako, davši svoj pristanak Božjoj Riječi, Marija je postala Isusova majka i, prihvaćajući Božju spasiteljsku volju svim srcem i nezapriječena bilo kakvim grijehom, potpuno se kao Gospodinova službenica posvetila osobi i djelu svoga Sina, pod njim i s njime, milošću svemogućega Boga: „Ona je, kako reče sveti Irenej, ‘svojom poslušnošću uzrokom spasenja sebi i svemu ljudskom rodu’. Stoga mnogi stari oci u svojem propovijedanju rado s njime tvrde: Čvor Evine neposlušnosti bio je razriješen Marijinom poslušnošću; što je djevica Eva svezala nevjerom, to je djevica Marija razriješila vjerom; i pošto je Marija uspoređena s Evom, nazivaju je ‘majkom živih’ te često izjavljuju: ‘smrt po Evi, život po Mariji’“.

Marijino bogomaterinstvo

Marija, koju evanđelja zovu „Isusova majka“ (Iv 2, 1; 19, 25), prije nego je rodila svoga Sina, na poticaj Duha, proglašena je „Majkom moga Gospodina“ (Lk 1, 43). Doista, onaj kojeg je Marija po Duhu Svetom začela kao čovjeka i koji je uistinu postao njezin Sin po tijelu, jest vječni Očev Sin, druga Osoba presvetog Trojstva. Crkva ispovijeda da je Marija zaista Bogorodica.

Marijino djevičanstvo

Već od prvih obrazaca vjere Crkva je ispovijedala da je Isus u krilu Djevice Marije začet samom snagom Duha Svetoga, potvrđujući i tjelesni vidik toga događaja: Isus je bio začeta „bez sjemena, od Duha Svetoga“. U djevičanskom začeću oci razabiru znak da je doista Sin Božji došao u čovječanstvo, kakvo je naše: Tako sveti Ignacije Antiohijski (početkom 2. st.) veli: „Vi ste čvrsto uvjereni u pogledu našeg Gospodina da je uistinu od roda Davidova po tijelu, Sin

Božji po volji i snazi Božjoj, uistinu rođen od Djevice, [...] da je uistinu [na križ] bio pribijen za nas, u svome tijelu, pod Poncijem Pilatom [...] Uistinu je trpio, kako je uistinu i uskrsnuo.“

Evandeoski izvještaji vide u djevičanskom začeću božansko djelo koje nadilazi svako shvaćanje i svaku ljudsku mogućnost: „Što je u njoj začeto, doista je od Duha Svetoga“, kaže anđeo Josipu o Mariji, njegovoj zaručnici (Mt 1, 20). Crkva u tome vidi ispunjenje božanskog obećanja na usta

Izaije proroka: „Evo, djevica će začeti i roditi sina“ (Iz 7, 14), prema grčkom prijevodu Mt 1, 23.

Šutnja Evanđelja po Marku i poslanicâ Novoga zavjeta o Marijinu djevičanskom začeću bila je kadikad uzrokom nesigurnosti. Moglo se pitati nisu li posrijedi legende ili teološke obrade bez zahtjeva povijesnosti. Na to valja odgovoriti: Vjera u djevičansko začeće Isusovo nailazila je na živo protivljenje, sarkazam i neshvaćanje nevjernika, židova i pogana: ona nije našla motiva u poganskoj mitologiji niti u kakvom prilagođivanju idejama vremena. Smisao toga događaja dokučiv je samo vjeri, koja ga vidi u onoj „povezanosti koja veže različita otajstva međusobno“, u cjelini Kristovih otajstava, od utjelovljenja do Pashe. Sveti Ignacije Antiohijski već svjedoči takvu povezanost: „Poglavica ovoga svijeta nije znao za Marijino djevičanstvo i njezin porod, kao ni za smrt Gospodinovu: tri vrhunska Otajstva koja se dogodiše u Božjoj šutnji.“

Marija -„Vazda Djevica“

Produbljenje vjere u djevičansko materinstvo dovelo je Crkvu da ispovjedi stvarno i trajno Marijino djevičanstvo i u porodu Sina Božjega postalog čovjekom. Doista rođenje Krista „nije njezinu djevičansku netaknutost umanjilo nego posvetilo“. Crkveno bogoslužje slavi Mariju kao ἀειπαρθένov, „vazda Djevicu“.

Na to se katkad primjećuje da Sveto pismo govori o Isusovoj braći i sestrama. Crkva je uvijek držala da ti navodi ne

naznačuju drugu djecu Djevice Marije: Jakov i Josip, „Isusova braća“ (Mt 13, 55), sinovi su Marije, Kristove učenice, koja je označena posebno kao „druga Marija“ (Mt 28, 1). Riječ je o najbližim Isusovim rođacima, prema izražavanju uobičajenom u Starom zavjetu.

Isus je jedini Marijin Sin. No duhovno Marijino majčinstvo proteže se na sve ljude koje je on došao spasiti: ona je „rodila Sina kojega je Bog postavio prvorođencem među mnogom braćom (Rim 8, 29), tj. među vjernicima, u čijem rađanju i odgajanju ona surađuje majčinskom ljubavlju“.

Marijino djevičansko materinstvo u Božjem naumu

Oči vjere mogu, u povezanosti s cjelinom objave, otkriti tajne razloge zbog kojih je Bog u svom spasenjskom nacrtu htio da se njegov Sin rodi od Djevice. Ti se razlozi odnose koliko na Osobu i otkupiteljsko poslanje Kristovo, toliko i na prihvaćanje tog poslanja s Marijine strane u korist svih ljudi.

Marijino djevičanstvo očituje posvemašnju Božju inicijativu pri utjelovljenju. Isus ima za Oca samo Boga. „Ljudska narav koju je uzeo nije ga nikada odvojila od Oca. [...] Naravni je Sin Ocu po boštvu, naravni Sin majci po čovječstvu, ali u pravom smislu Božji Sin u obojem.“

Isus je u krilu Djevice Marije začet po Duhu Svetom jer je novi Adam kojim započinje novo stvaranje: „Prvi je čovjek od zemlje, zemljan; drugi čovjek - s neba“ (1 Kor 15, 47). Kristovo je čovječstvo, već od začeca, puno Duha Svetoga, jer mu Bog

„Duha ne daje na mjeru“ (Iv 3, 34). „Od punine njegove“, od glave otkupljenog čovječanstva, „svi mi primismo, i to milost na milost“ (Iv 1, 16).

Isus, novi Adam, svojim djevičanskim začecem započinje novo rađanje posvojene djece u Duhu Svetom po vjeri. „Kako će to biti?“ (Lk 1, 34). Udioništvo na božanskom životu ne proizlazi „od krvi, ni od volje tjelesne, ni od volje muževljeve, nego - od Boga“ (Iv 1, 13). Djevičansko je prihvaćanje toga života jer je isti čovjeku darovan od Duha. Zaručnički značaj ljudskoga poziva u odnosu na Boga savršeno se ispunja u Marijinu djevičanskom materinstvu.

Marija je djevica jer je njezino djevičanstvo znak njezine vjere, koja ne bijaše obilježena nikakvom sumnjom i njezinog posvemašnjeg predanja Božjoj volji. Njezina joj vjera daje postati Majkom Spasitelju: „Marija je blaženija po tom što prihvaća Kristovu vjeru nego što začinje Kristovo tijelo“.

Marija je u isti mah djevica i majka, jer je najsavršenija slika i ostvarenje Crkve: „Crkva [...] postaje majkom po vjerno primljenoj Božjoj Riječi. Propovijedanjem i krstom ona, naime, na nov i besmrtn život rađa djecu začetu po Duhu Svetomu i od Boga rođenu. Ona je i djevica koja potpuno i čisto čuva vjeru danu Zaručniku.“

Uznesenje Blažene djevice Marije

Crkva je o Blaženoj Djevici Mariji donijela četiri dogme.

Sabor u Efezu, 431. godine, donio je dogmu o Mariji Bogorodici u kojoj je sadržan nauk da Marija nije bila samo majka Isusa kao čovjeka nego majka Druge božanske osobe, odnosno Majka Božja.

Druga dogma o Blaženoj Djevici Mariji je o njezinu trajnom djevičanstvu. To vjerovanje, koje su zastupali i naučavali najraniji crkveni oci, definirano je na Saboru u Carigradu 553. godine kada je Marija nazivana "vazda djevicom". Na Lateranskom koncilu 649. godine papa sveti Martin I. pojasnio je da "vazda djevica" znači tri stvari: Marija je bila djevica prije, za vrijeme i nakon Kristova rođenja. .

Treću dogmu o Blaženoj Djevici Mariji, godine 1854., donio je papa Pio IX., a to je dogma o Bezgrješnom začecu. U toj dogmi kaže se "... Presveta Djevica Marija, od prvog trenutka svoga začeca, posebnom milošću i povlasticom Svemogućeg Boga i s obzirom na zasluge Isusa Krista, bila sačuvana od svake ljage istočnog grijeha." Cijeli život ostala slobodna od svakoga grijeha.

Konačno, četvrta dogma o Blaženoj Djevici Mariji logično je vezana uz prethodne dogme, osobito dogme o

Bezgrješnom začecu. Majka Božja bila slobodna od istočnoga i drugih grijeha. Nije trpjela posljedica istočnog grijeha - kao što su smrt i tjelesno raspadanje

Svetkovina Uznesenja Blažene djevice Marije - Velika Gospa, najstarija je marijanska svetkovina. Ne znamo mnogo o njezinu nastanku, ali nedvojbeno je da su kršćani od samih početaka, osim Kristu, svoje molitve upućivali i njegovoj Majci. Ovo vjerovanje poklad je Rimokatoličke crkve, pravoslavlja, istočnih crkava i dijela anglikanizma. U istočnim pravoslavnim crkvama, Velika Gospa se spominje kao Uspenje Presvete Bogorodice

Vjerovanje o Marijinu uznesenju na nebo potječe iz apostolskih vremena. O Marijinu životu nakon Isusove smrti Sveto pismo šuti, a predaja govori vrlo šturo. Pema Isusovoj želji izrečenoj s križa, skrb o Mariji nakon njegove smrti preuzeo je Ivan, ljubljani učenik. Nakon Pedesetnice boravila je uglavnom u Jeruzalemu. Prema predaji iz drugog stoljeća, prije odlaska u nebo željela je vidjeti apostole. Svi apostoli osim Jakova Starijeg, koji je pretrpio mučeništvo, i Tome, koji se nalazio u Indiji, okupili su se u Jeruzalemu kako bi u posljednjim ovozemaljskim trenutcima bili s njom. Nakon svršetka ovozemaljskog života, apostoli su Marijino tijelo položili u grob. Kada je došao tri dana kasnije, Toma je želio vidjeti Djevičino tijelo. Apostoli su otvorili grob, ali nisu našli Marijino tijelo. Osjetili su miris njezinih haljina i čuli

anđeosko pjevanje. Bili su sigurni da Djevica Marija, posebnom Božjom milošću, nije okusila trulež smrti, nego da je tijelom i dušom uznesena na nebo.

Nakon gotovo trostoljetnog opoganjenja Jeruzalema i gradnje poganskih hramova, poslije dobivanja slobode, kršćani u Jeruzalemu, početkom četvrtog stoljeća, počinju častiti svoja sveta mjesta i slaviti svetkovine.

Najraniji pisani spomeni Uznesenja Blažene Djevice Marije datiraju iz trećeg i četvrtog stoljeća. Početkom petoga stoljeća, 15. kolovoza, slavi se prvi blagdan povezan s Marijom, Theotokos - Bogorodica. U istom stoljeću proslava svetkovine dobiva svoje mjesto u bazilici gdje se nalazio Dormitio, mjesto gdje je Marija usnula. Tijekom vremena svetkovina se usredotočuje upravo na tu činjenicu, dormitio - usnuće Marijino, čime se želi poručiti da je Marija usnula a ne umrla.

U sedmom je stoljeću sveti Ivan Damašćanin pisao o Uznesenju Blažene Djevice Marije u tri propovijedi. Pripovijeda i priču o rimskom caru Marcijanu (oko 392. - 457.) koji se na Kalcedonskom saboru, 451. godine, obratio biskupima tražeći podatke o mjestu gdje se nalazi tijelo Blažene Djevice Marije. Car je njoj u čast želio sagraditi crkvu. Sveti Ivan Damašćanin to ovako opisuje: Sveti Juvenaliije, jeruzalemski biskup, na Kalcedonskom saboru (451.) obavijestio je cara Marcijana i Pulheriju, koji su tražili tijelo Majke Božje, da je Marija umrla u nazočnosti svih apostola. Međutim, kada je njezina grobnica otvorena na zahtjev svetog Tome, nađena je prazna, što je navelo apostole na zaključak da je njezino tijelo uzneseno na nebo. Svetkovinu

je po svem carstvu u sedmom stoljeću proširio bizantski car Mauricije. U osmom stoljeću svetkovina više naglašava Marijin prijelaz te dobiva ime Uznesenje Blažene Djevice Marije. Svetkovina se slavila na Zapadu u vrijeme pape Sergija I. u 8. stoljeću, a papa Lav IV. (847-855.) uvrstio ga je u liturgijski kalendar. Naziv Velika Gospa naglašava da tom svetkovinom slavimo nešto više od same Marijine smrti. Po predaji taj naziv potječe od svetog Stjepana, prvoga ugarskog kralja.

Dana 1. studenog 1950., papa Pio XII. proglasio je dogmu o Uznesenju riječima: *“Bezgrješna Bogorodica uvijek djevica Marija, završivši put zemaljskog života, bila tijelom i dušom uznesena u nebesku slavu.”* Papa Pio dogmu o uznesenju nije proglasio kao nešto novo. Znajući za dugu tradiciju vjerovanja u Marijino uznesenje, papa Pio koristeći onodobna komunikacijska pomagala, zamolio je biskupe diljem svijeta da ispituju *sensum fidei* - vjerski osjećaj, što vjernici zapravo vjeruju. Dogmatska izjava o Uznesenju kao "pologu vjere" svih katolika bila je samo formalna potvrda onoga u što su vjernici vjerovali i što su prakticirali.

Tako je svečano proglašeno vjerovanje po kojem je Blažena Djevica Marija, na kraju svoga zemaljskog života, uznesena, tijelom i dušom, u nebesku slavu, te postaje polog vjere, primljene od apostola. Kako bi se izbjegla bilo koja nedoumica, papa ne navodi ni način ni okolnosti, pa ni vrijeme ni mjesto na kojem se uznesenje dogodilo - samo činjenicu o Marijinom Uznesenju, tijelom i dušom, u nebesku slavu.

Marija, veliki zmaj i Europa

Isus je brinuo za svoju Majku

Marija je ostala kod Elizabete tri mjeseca. Zasigurno do rođenja Ivanova. I onda se vrati svojoj kući. Prepuna dojmova i sa svojim i Božjim Sinom pod svojim srcem. Ta je nebeska trudnoća posvetila Djevicu, i samim tim otvorila mogućnost Uznesenja. Jer ne priliči da u grobu trune Tijelo koje je nosilo Sina Božjeg; Tijelo koje ga je rodilo; Tijelo koje ga je dojilo, njegovalo i bdjelo nad njim; Tijelo koje ga je pratilo do Njegova zadnjeg životnog daha. A da se Isus brinuo o svojoj majci, potvrđuje Njegov zadnji ovozemaljski čin. Svoju Majku povjerava svome prijatelju Ivanu. Da je čuva umjesto Njega. Do onog trenutka kad će svoju Majku uzdići na nebesa s dušom i tijelom i okruniti za Kraljicu neba i zemlje

A tu Majku i tu Ženu opisuje baš taj Ivan koji ju je umjesto Njezina Sina čuvao – Ivan u Otkrivenju: *„Potom se na nebu pokaza veliko znamenje: Žena odjevena u sunce, Mjesec pod njezinim nogama, a na glavi joj vijenac od dvanaest zvijezda. Bila je trudna i vikala u bolovima i mukama rađanja“* (Otk 12,1-2).

I ta predivna ljepota znamenja ima i svoju drugu stranu medalje, ružnu i zlo: *„Zatim se pokaza drugo znamenje na nebu: Veliki Zmaj plamene boje, sa sedam glava i deset rogova. Na njegovim glavama sedam kruna (...) I zmaj stade pred ženu koja ima roditi, da joj proždre dijete, čim ga rodi“* (Otk 12, 3-4).

Misli li Ivan na Djevicu Mariju ili na Crkvu, nebitno je, no Žena je predivna. Odjevena u sunce. Pokušajmo je pogledati i zamisliti tu ljepotu. U Nju se ne može gledati. Mjesec, ta predivna srebrna čarolija pod Njezinim nogama. A na glavi kruna od dvanaest zvijezda. Zlatnih zvijezda.

Kada je Vijeće Europe raspisalo natječaj za svoj stijeg, pristigli su mnogi prijedlozi. No, prihvaćen je onaj Arsena Heitza. Na plavoj podlozi vijenac od dvanaest zlatnih zvijezda - kruna s dvanaest zlatnih zvijezda. Autor je nakon što je prihvaćen njegov prijedlog, objasnio da je inspiraciju za svoje heraldičko rješenje stijega pronašao u Bibliji, i to u knjizi Otkrivenja u 12. poglavlju: *„Potom se na nebu pokaza veliko znamenje: Žena odjevena u sunce, Mjesec pod njezinim nogama, a na glavi joj vijenac od dvanaest zvijezda.“* Tek da znamo! Ta ista Europa pod tim stijegom izbjegava svoje kršćansko korijenje. Jer veliki je plameni zmaj stao pred tu divnu Ženu. No, na kraju će pobijediti Ona i Njezin Sin. Jer Bog je na Njihovoj strani.

Ante Marić, <https://www.nedjelja.ba>

Mali vjeronaučni leksikon

Muka Gospodnja

Muka Gospodnja (lat. Passio Domini).

1. Trpljenje i umiranje kojim je Isus, prema kršćanskome vjerovanju, otkupio ljudski rod.

2. Evanđeoski izvještaj o Isusovoj mucij; najstariji pisani oblik evanđelja, sročeno prema najstarijoj apostolskoj kerigmatskoj skici: „*Isusa Nazarećanina ..., predana po odlučenu naumu i promislu Božjemu, po rukama bezakonika razapeste i pogubiste. Ali Bog ga uskrisi, oslobodivši ga grozote smrti, jer bijaše nemoguće da ona njime ovlada*“ (Djela apostolska 2,22–24). Izvještaj je kronološki povezan u cjelinu od tri dana, a evanđelisti su ga protkali teološkim tumačenjem, preuzeli u svoja evanđelja i spojili s propovijedanjem o Isusovu javnom djelovanju; čita se ili pjeva unutar mise na Cvjetnicu (iz evanđelja dotične liturgijske godine) i Veliki petak (uvijek iz Evanđelja po Ivanu).

3. U glazbi, uglazbljenje dijelova teksta o Kristovu raspeću iz četiriju evanđelja. Bilježi se od IV. st. u obliku jednoglasnih lekcija, a od ranoga XV. st. i u višeglasnoj teksturi.

U srednjem vijeku označivalo se posebnim slovima dijelove koje su recitali ili pjevali Evanđelist, Krist i gomila.

Od početka XV. st. do XVII. st. uvedeno je višeglasje u oblicima responzorijalnosti (tzv. koralna Muka) i prokomponiranosti (tzv. motetska Muka).

U XVI. st. katoličke Muke bile su najraširenije u Italiji i Španjolskoj, a izvođenje jednoglasnih i višeglasnih Muka ubrzo je prihvatilo i protestantsko kršćanstvo.

U razdoblju baroka Muka je postala zasebna forma između lekcije i oratorija, a nakon 1650. u tzv. oratorijskoj Muci uvedeni su himni, madrigalistički stihovi, instrumentalne epizode i ulomci drugih biblijskih tekstova. Muka po Mateju J. S. Bacha najpoznatija je Muka, a pisali su ih i mnogi drugi skladatelji, poput G. Ph. Telemanna, C. H. Grauna te Talijana A. Caldare, N. Jommellija, G. Paisiella i dr.

Promjenama uvedenima u XIX. i XX. st. Muke se izvode pretežito kao koncertna djela izvan liturgijskoga konteksta, a u XX. st. skladali su ih i istaknuti avangardni skladatelji kao K. Penderecki, M. Kagel, Arvo Pärt i dr.

U Hrvatskoj postoji bogata tradicija pučke pjesme na temu Muke od XVII. st. nadalje (Passionale Croaticum, Cithara Octochorda itd.), a u XX. st. poznata su djela toga tipa Muka i smrt Kristuševa B. Širole (1928.) i osobito Muka Gospodina našega Isukrsta B. Papandopula (1936.).

4. Vrsta prikazanja u kojem se tematiziraju posljednji dani, muka i smrt Isusa Krista. (→ pasija; prikazanje)

NAŠI POKOJNI

MARJAN KUZMAN,

PU osječko - baranjska, Kozarac - B. Manastir, 13. kolovoza 1991.

ZORAN SINANOVIĆ,

PU osječko - baranjska, Kozarac-B. Manastir, 13. kolovoza 1991.

ZVONIMIR VRKIĆ,

PU zadarska, Pristeg Gornji, 14. kolovoza 1995.

DAMIR RAMBOUSEK,

PU bjelovarsko - bilogorska, Daruvar, 15. kolovoza 1991.

IVAN DELAČ,

PU zagrebačka, Hrvatska Kostajnica, 15. kolovoza 1991.

IVAN BUGARIN,

PU sisačko - moslavačka, Pecko, 16. kolovoza 1991.

ĐURO HORVAT,

PU sisačko - moslavačka, Pecko, 16. kolovoza 1991.

MATO HORVAT,

PU sisačko - moslavačka, Pecko, 16. kolovoza 1991.

MLADEN, ZEREC,

PU zagrebačka, , 17. kolovoza 1992.

JADRANKO GARBIN,

PU zagrebačka, Zagreb, 18. kolovoza 1992.

IVAN MLAĐENOVIĆ,

PU sisačko - moslavačka, Mokrice, 18. kolovoza 1992.

TOMISLAV RUGLE,

PU brodsko - posavska, Slavonski Brod, 18. kolovoza 1992.

POČIVALI U MIRU